

VšĮ Investuok Lietuvoje

ATVIROS VYRIAUSYBĖS INICIATYVOS

*Ekosisteminių paslaugų vertės išryškimas,
jų vertinimas ir integravimas į sprendimų
priėmimą viešajame sektoriuje*

VIEŠOSIOS KONSULTACIJOS

*Ekosisteminių paslaugų principo
įgyvendinimas ir vystymas Lietuvoje:
prioritetai, rizikos ir galimybės*

ATASKAITA

Kristina Simonaitytė

Vilnius

2018

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Kurk
Lietuvai

Turinys

1. Santrumpos	2
2. Įvadas.....	3
2.1. Viešosios konsultacijos tikslai ir laukiami rezultatai.....	3
2.2. Ekosisteminės paslaugos: viešosios konsultacijos turinys.....	4
3. Viešosios konsultacijos vykdymo metodologija	5
4. Viešosios konsultacijos vykdymo aprašymas.....	6
5. Išvados.....	8
6. Naudota literatūra/šaltiniai.....	10
7. Priedai	10

1. Santrumpos

AM – Aplinkos ministerija

CICES – Bendroji tarptautinė ekosisteminių paslaugų klasifikacija (angl. *Common International Classification of Ecosystem Services*)

ESP – Ekosisteminės paslaugos

LR – Lietuvos Respublika

MAES – ES iniciatyva „Ekosistemų ir jų paslaugų kartografavimas ir vertinimas“ (angl. *Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services*)

MRU – Mykolo Riomerio universitetas

NVO – nevyriausybinės organizacijos

PAV – poveikio aplinkai vertinimas

2. Įvadas

2.1. Viešosios konsultacijos tikslai ir laukiami rezultatai

Teminio tyrimo metu atskleistos kelios pagrindinės nagrinėjamos srities problemos, kurių sprendimų paieškoms ir pasiūlymams pasitarnautų atlikta viešoji konsultacija. Pirmiausia, ESP yra dar labai nauja tema Lietuvoje, o norint tinkamai pasiruošti tiek ESP kartografavimo ir vertinimo uždavimams, tiek platesniam ESP integravimui į sprendimo priėmimo procesus, reikėtų atsižvelgti į ekspertų siūlymus dėl tokių techninių dalykų, kaip, pavyzdžiui, Lietuvai prioritetinės ekosistemos ir ESP bei galimi vertinimo mechanizmai, taip pat dėl ESP integravimo poreikių bei galimybių Lietuvoje. Viešoji konsultacija taip pat pasitarnautų sprendžiant pagrindinę su ESP susijusią problemą, t.y. temos aktualumo trūkumą.

LR Vyriausybės 2016-2020 m. programoje yra išskirti tikslai 15 proc. pagerinti ekosistemų būklę ir 20 proc. sumažinti viešąsias išlaidas, skirtas apsaugoti nuo gamtinių grėsmių, įskaitant klimato kaitą. Teminio tyrimo metu buvo pademonstruota, jog a) gamtosaugai Lietuvoje šiandien trūksta kompleksiškesnio požiūrio, kuris atsižvelgtų ne tik į pavienes saugomas rūšis, bet ir į visos ekosistemos būklę, ir b) ESP principas gali būti efektyvus būdas įtraukti gamtos klausimus į sprendimų priėmimo procesus, kas leistų pagerinti ekosistemų ir biologinės įvairovės būklę, kartu užtikrinant nuo ESP priklausančią žmonių gerovę ir ekonomiką.

Tyrimas taip pat atskleidė, jog prieš pradėdant imtis ESP vertinimo ir vertinimo integravimo įgyvendinimo Lietuvoje, kuris remtųsi esamos situacijos ir gerųjų užsienio praktikų analize, yra būtina visuomenės konsultacija, konkrečiai su įvairių sričių su ESP dirbančiais ar susidomėjusiais ekspertais.

Taigi, bendras viešosios konsultacijos tikslas yra *įtraukti visuomenę ir kitas suinteresuotąsias šalis, su jomis diskutuoti ir tartis, siekiant nustatyti aktualias/esmines atskirų viešosios politikos sričių problemas ir sutarti dėl tinkamiausių jų sprendimo būdų ir priemonių.*

Pagrindinė viešosios konsultacijos tema – ESP vertinimo ir vertinimo integravimo į sprendimų priėmimo procesus prioritetai. Pirmiausia, konsultacijos metu buvo siekiama nustatyti ekosistemų ir ESP, kurių būklė turėtų būti įvertinta, bei svarbiausių (24-ių) ESP, kaip nurodyta LR Vyriausybės programoje, kurioms turėtų būti atliktas ekonominis ir/ar sociokultūrinis vertinimas, prioritetiniai sąrašai. Taip pat konsultacijos metu buvo vertinti vietiniai pajėgumai atlikti tokio tipo vertinimus.

Pagrindiniai ESP viešosios konsultacijos **tikslai**:

1. *(Pradėti) nustatyti vertinamų ekosistemų ir ESP prioritetinius sąrašus*
2. *Išryškinti ESP vertinimo ir integravimo į sprendimų priėmimo procesus technines galimybes (duomenys ir metodai) ir poreikius (įskaitant pagrindinius sektorius, į kuriuos ESP turėtų/galėtų būti integruotos)*

Laukiami konsultacijos **rezultatai**:

1. *Parengta ESP ir ekosistemų būklės vertinimo, kartografavimo ir socioekonominio vertinimo projekto techninė specifikacija*
2. *ESP poreikių ir galimybių Lietuvoje analizė, su aiškiomis ESP principo naudos komunikacijos gairėmis sprendimų priėmėjams*

Pasiekus šiuos rezultatus konsultacija konkrečiai prisidės prie LR Vyriausybės 2016-2020 m. programos prioriteto „*Ekosistemų, jų paslaugų vertinimo mechanizmo integravimas į nacionalinės politikos formavimą ir įgyvendinimą, siekiant išsaugoti visuomenei svarbias ekosistemų paslaugas*“ įgyvendinimo.

2.2. Ekosisteminės paslaugos: viešosios konsultacijos turinys

Ekosistemų būklė – tai ekosistemos fizinė, cheminė ar biologinė būseną ar kokybę tam tikru laiko momentu.

Ekosisteminės paslaugos – tai tiesioginiai ir netiesioginiai ekosistemų teikiniai žmonių gerovei; gamtos teikiama nauda žmogui ir ekonomikai. Ekosisteminės paslaugos yra keturių pagrindinių tipų: Aprūpinimo, Reguliavimo, Kultūrinės ir Palaikymo (pastarosios nėra atskirai įtrauktos į CICES klasifikaciją) Daugiau info čia

[Ekosisteminės paslaugos.](#)

Viešosios konsultacijos pagrindas buvo elektroninė apklausa (žr. dalis žemiau apie metodologiją ir proceso organizavimą). **Apklausa buvo skirta daugiau sužinoti apie ekspertų patirtis, susijusias su ESP, bei pozicijas apie ekosistemų būklę, taip pat nuomones apie ESP vertinimo prioritetus, rizikas ir galimybes Lietuvoje.** Konkrečiai ekspertai, nuolat dirbantys su ESP, ir kitos tema susidomėjusios šalys, buvo klausiami apie:

1. Respondentų susipažinimo su ESP lygį ir patirtis su ESP
2. Ekosistemų Lietuvoje būklę, ekosistemų atkūrimo ir išsaugojimo prioritetus
3. ESP prioritetus Lietuvoje (įskaitant kriterijus nustatyti šiems prioritetams)
4. ESP vertinimui reikalingų duomenų prieinamumą, kitas ESP projekto rizikas
5. ESP integravimą į skirtingus sektorius/veiklas

Dėl pasirinktų metodų ir dėl didelio skaičiaus skirtingų ESP, klausimyno rezultatai pirmiausia atkreipia dėmesį į tai, kokioms ESP grupėms turėtų būti skiriamas prioritetas dėmesys vėliau siekiant apsibrėžti minėtąjį 24-ių ESP sąrašą.

2 dalyje respondentams buvo pateikta adaptuota MAES ekosistemų klasifikacija (žr. [Maes et al. 2016](#), Lentelė 1).

Lentelė 1 Lentelėje pateikiama Europos Sąjungos iniciatyvos *Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services (MAES) ekosistemų klasifikacija* (su modifikuotomis, pritaikant Lietuvai, jūrinių ekosistemų kategorijomis), kurių siūloma naudoti kartografuojant ir vertinant ekosistemas. Daugiau apie ekosistemų klasifikaciją ir techninį duomenų rinkimą (pvz. CORINE žemės panaudos duomenis) žr. [MAES svetainėje](#).

Miškai
Pievos
Šlapžemės
Ekosistemos su reta augaline danga arba be jos
Krūmynai ir viržynai
Agrarinės ekosistemos
Urbanizuotos ekosistemos
Upės ir ežerai
Jūrinės įlankos ir tarpinių vandenų ekosistemos (pvz. Kuršių marios)
Jūrinės ekosistemos (pakrantės ir Lietuvai priklausanti Baltijos jūros dalis)

3 dalyje respondentams buvo pateikta nepilna CICES klasifikacija – grupių lygyje (Priedas 8). Respondentai turėjo įvertinti 21-os pateiktos ESP grupės prioritetą nacionaliniu mastu Lietuvoje. Pilna CICES klasifikacija (nepateikta respondentams, bet naudojama kitose projekto veiklose) – Priedas 9.

3. Viešosios konsultacijos vykdymo metodologija

Vykdamas viešąją konsultaciją pavadinimu „*Ekosisteminės paslaugos Lietuvoje*“ laikytasi visų konsultacijos vykdymo etapų: **inicijavimas, organizavimas, vykdymas, analizė, vertinimas, viešinimas**. Viešoji konsultacija įvykdyta taikant elektroninės apklausos konsultavimosi metodą, viešosios konsultacijos tikslas buvo dvejopas: 1) daugiau sužinoti apie respondentų turimas žinias ir patirtis su ESP, 2) taip pat buvo siekta nustatyti ESP vertinimo projekto prioritetus, rizikas ir galimybes Lietuvoje.

Konsultavimosi metodas: Elektroninė apklausa

Šis metodas buvo pasirinktas dėl kelių priežasčių: maži kaštai, galimybė suburti atskiras visuomenės grupes, bei siekis gauti kuo autentiškesnes išvadas.

Klausimyno paruošimas pareikalavo daug laiko išteklių tiek dėl savo apimties (5 dalys, 25 klausimai), tiek dėl intensyvaus konsultavimosi su keliomis suinteresuotomis šalimis dėl klausimyno turinio (projekto komanda ir MRU ESP projekto komanda¹). Kita vertus, klausimyno išplatavimo ir duomenų rinkimo kaštai buvo itin maži.

Klausimynas leido vienu kartu apklausti didelį skaičių akademijos, NVO, viešųjų ir privačių įstaigų atstovų. Apskritasis stalas, konferencija ar panašaus tipo metodai tą, tikėtina, būtų užtikrinę prasčiau. Turint omenyje, jog diskusijų ESP tema Lietuvoje nebūta arba būta labai uždaruose ratuose, sudaryta galimybė apimti kuo didesnę nuomonių įvairovę taip pat lėmė metodo pasirinkimą.

Kalbant apie autentiškumą, pirmame klausime buvo paprašyta nurodyti respondento vardą pavardę, bet taip pat keletą kartų apklausoje buvo pakartota, jog skelbiant rezultatus respondentai išliks anonimiški. Taigi, be projekto komandos, niekas nežinos, kas pateikė kokius atsakymus.

Pagrindinės viešosios konsultacijos suinteresuotosios šalys buvo:

- *LR aplinkos ministerija ir jai pavaldžios įstaigos*
- *Kitos ministerijos ar valstybinės įstaigos*
- *NVO*
- *Universitetai, tyrimų institutai*
- *Privatus sektorius (pvz. PAV konsultantai)*

Klausimyno rezultatai buvo susisteminti pagal išsikeltus viešosios konsultacijos tikslus; uždari klausimai buvo analizuojami pasitelkiant statistinius metodus, atvirieji klausimai buvo koduojami ir ieškoma dažniausiai pasirodančių temų, idėjų ir sąvokų. Į gautus rezultatus buvo atsižvelgta formuojant tolimesnius pasiūlymus AM ESP projektui ir ESP temos tęstinumo Lietuvoje užtikrinimui.

¹ Lietuvos mokslų tarybos 2017 m. finansuotas MRU projektas LINESAM (Lietuvos nacionalinis ekosistemų paslaugų vertinimas ir kartografavimas)

Viešosios konsultacijos rezultatų analizės ataskaita buvo pasidalinta su visais respondentais bei paprašyta atgalinio ryšio pateiktų pasiūlymų atžvilgiu. Rezultatais buvo pasidalinta ir plačiau juos paskelbiant *Kurk Lietuvai* ir AM svetainėse, o trumpa apžvalga buvo pateikta ir *Grynas.lt* portalo straipsnyje.

4. Viešosios konsultacijos vykdymo aprašymas

Viešoji konsultacija vyko šiais etapais:

Inicijavimas ir Organizavimas

Pagrindinis viešosios konsultacijos tikslas: identifikuoti ESP vertinimo ir vertinimo integravimo į sprendimų priėmimo procesus prioritetus, įskaitant ESP prioritetus nacionaliniu mastu.

Pasirinktos tikslinės grupės: dirbantys su ir susidomėję ESP tema – viešasis sektorius, NVO, akademija, privatus sektorius

Konsultavimosi metodai: elektroninė apklausa

Viešosios konsultacijos trukmė: 2017 m. gruodžio 20 d. – 2018 m. vasario 20 d.

Pirmasis šio viešosios konsultacijos etapo darbas buvo sudaryti suinteresuotų šalių – kontaktų sąrašus. Organizacijos ir individai buvo identifikuoti remiantis teminio tyrimo rezultatais, konsultacijomis su projekto komanda, kitais suinteresuotais asmenimis, bei atsižvelgiant į ESP pristatymo organizuoto AM dalyvių sąrašą. 2017 m. gruodžio 20 d. šiam kontaktų sąrašui (virš 100 adresatų) buvo išsiųstas laiškas-kvietimas el. paštu išreikšti susidomėjimą ESP tema. Į kvietimą iki 2018 m. sausio 15 d. atsiliepė 104 suinteresuotos šalys, daugiau nei pusė jų nebuvo įtraukta į originalų kontaktų sąrašą (t.y. jie atsiliepė į persiūtą kvietimą).

Klausimynas buvo pradėtas ruošti 2018 m. gruodžio 20 d. *Google Forms* platformoje. Ruošimo metu klausimynas perėjo keletą stadijų – buvo trumpinamas, keitėsi kai kurių klausimų formuluotės ir klausimų tipai (t.y. duomenų rinkimų metodas) ir t.t., remiantis projekto komandos ir MRU ESP projekto komandos patarimais bei įsivertinus turimus išteklius, gebėjimus (pvz. duomenų analizavimo) ir kaip rezultatai bus panaudojami (atsisakyta klausimų, kurių nauda nebuvo akivaizdi).

Vykdymas

Elektroninė apklausa buvo galutinai patvirtinta ir išsiųsta **2018 m. sausio 26 d. 104 suinteresuotoms šalims**. Vasario 2 d. buvo išsiųstas priminimas.

Apklausa buvo uždaryta 2017 m. vasario 7 d. Iki tada buvo **gauti 72 atsakymai** (iš jų 38 po priminimo), jie ir buvo analizuoti.

Elektroninės apklausos metodas pasiteisino: **atsakymų grąža buvo 65 proc.** (skaičiuojant nuo 111 respondentų: 104 + 7, kurie atsakė į persiūtą klausimyną). Tokio tipo klausimynui, ypač turint omenyje didelę klausimyno apimtį, tai yra itin aukštas rezultatas. Socialiniuose moksluose 50 proc. yra laikoma pakankama klausimyno atsakymų grąžos riba, kad gautieji atsakymai būtų laikomi galiojančiais ir patikimais.

Žemiau pateikiamas viešosios konsultacijos metu gautų pasiūlymų sąrašas (klausimyno rezultatų analizės išvados):

Ekosisteminės paslaugos Lietuvoje

- Didžioji dauguma apklausoje dalyvavusių respondentų pažymėjo, jog domisi ESP tema, o trečdalis nuolat su ja dirba. Kita vertus, kalbėdami apie galimas rizikas ESP projektui, **pagrindinė jų matoma grėsmė buvo ESP kompetencijų ir ekspertinės patirties trūkumas**, taip dar kartą pabrėžiant temos naujumą Lietuvoje.
- Kalbant apie **ESP prioritetus**, ryškiai dominavo **reguliavimo paslaugos** (6 ESP grupės iš TOP10).
- Tiesa, kaip komentaruose pastebėjo keli respondentai, klausimas nedetalizavo, kuo būtent remdamiesi ekspertai turėtų įvertinti ESP prioritetą. Tą buvo siekiama atskleisti kitais klausimais apie **prioretizavimo kriterijus**. Čia išryškėjo kelios tokių kriterijų linijos: **1) žalos aplinkai švelninimas, prastėjančios būklės ekosistemų ir ESP atkūrimas**, ir **2) ESP potencialas, tvari ir darni ateitis, visuomenės socioekonominiai poreikiai**.
- Klausimas apie kokybiškų ESP duomenų prieinamumą pirmiausia išryškino **didelį informacijos apie kultūrinės paslaugas trūkumą**. Duomenų apie reguliavimo paslaugas turima vidutiniškai.
- Ekspertų nuomone, **Lietuvos ekosistemos pastaraisiais dešimtmečiais patyrė didelius neigiamus pokyčius, o poveikio tendencijos ir toliau matomos kaip labiau neigiamos**. Kalbant apie ekosistemų išsaugojimą ir atkūrimą, **didesnis prioritetas buvo skiriamas ekosistemoms, kurias ekspertai įvertino kaip mažiau pažeistas (miškai ir šlapžemės)**, bet tikėtina, jog tokius pasirinkimus lėmė šių tipų ekosistemų užimamas plotas Lietuvoje ir, atitinkamai, jų socioekonominė svarba.

Analizė ir vertinimas

Viešosios konsultacijos metu duomenys buvo renkami elektroninės apklausos pagalba per *Google Forms* platformą. Respondentai užpildė elektroninę apklausą nurodytu adresu, o jų atsakymai buvo automatiškai užfiksuoti specialiai sukurtame *Google Sheets* dokumente.

Uždarius klausimą, šis dokumentas buvo parsisiųstas ir skirtingų klausimų atsakymai analizuoti atskirai. Uždari klausimai analizuoti paprastais statistiniais metodais: svertinis vidurkis, procentai nuo bendro pasirinkimų skaičiaus ir panašiai. Atviri klausimai buvo koduojami pagal pagrindines atsakymuose pasirodžiusias temas ir idėjas. Gauti rezultatai buvo susisteminti ir aprašyti ataskaitoje.

Tikimasi, jog viešosios konsultacijos poveikis bus teigiamas – antrinis konsultacijos tikslas buvo pasiekti kuo daugiau suinteresuotų šalių ir supažindinti plačiau su ESP tema, bei atkreipti dėmesį į AM planuojamas veiklas šia tema. Šis tikslas buvo pasiektas. Kaip bus įvertinti apklausos rezultatai ir kaip efektyviai jie bus panaudoti tolimesniame AM projekte (pvz. nustatant pilną ESP prioritetinį sąrašą nacionaliniu mastu), ataskaitos rašymo metu dar nėra žinoma.

Viešinimas

Elektroninės apklausos rezultatai buvo pateikti išsamioje ataskaitoje (Priedas 2) ir trumpoje apžvalgoje (Priedas 3). Apklausos rezultatų ataskaitoje apžvelgiami visi ESP turinio klausimai ir

vaizdžiai pateikiami jų rezultatai: apie ekosistemų būklę, ESP prioritetus, apie ESP turimus duomenis ir t.t. Ataskaitoje taip pat pateikiama: papildomos informacijos apie klausimų turinį ir tokių klausimų pasirinkimus, apie viešosios konsultacijos tikslus, rezultatų analizės išvados bei kaip jos galėtų būti pritaikomos planuojant Nacionalinę ESP studiją (=AM ESP projektas). Trumpoje apžvalgoje pateikiami patys svarbiausi apklausos rezultatai ir išvados.

Šiais dokumentais buvo pasidalinta su visais respondentais bei likusiais suinteresuotais asmenimis, kurie neatsakė į klausimą. Jų paprašyta pateikti savo komentarus apie gautus apklausos rezultatus.

Klausimyno analizės ataskaita taip pat buvo pasidalinta su *Grynas.lt* portalu, jų rašomam straipsniui apie ESP.

5. Išvados

Viešosios konsultacijos rezultatai – tai konsultacijos metu sugeneruoti pasiūlymai, kurie leido pasitikrinti dėl jau pateiktų rekomendacijų ir tolimesnio AM ESP projekto pasiūlymo bei nubrėžė tam tikras gaires tolimesniems darbams ESP srityje. Pirmiausia, žinoma viešoji konsultacija paskatino detaliau galvoti apie ESP prioritetus Lietuvos mastu (įskaitant kriterijus, kuriais remiantis šie būtų nustatomi), taip pat ESP vertinimo projekto įgyvendinimo rizikas bei galimybes (pvz. informacija apie duomenų prieinamumą, šiuo metu vykdomus projektus bei pajėgumus tokio masto projekto vykdymui Lietuvoje).

Taip pat, sekant anksčiau atliktomis analizėmis bei klausimyno rezultatais, siūloma, jog planuojama Nacionalinė ESP studija galėtų būti sudaryta iš keturių pagrindinių elementų (Fig.1).

Čia klausimyno rezultatai išryškino kelis svarbius momentus: pirmiausia, tai visuomenės įtraukimo į procesą bei ESP kompetencijų stiprinimo svarbą. Pastarasis rezultatas yra itin įdomus turint omenyje tai, jog per apklausą atsiskleidė įvairiapusės respondentų ESP patirtys, tačiau tiek atidesnė jų analizė,

tiek faktas, jog tik apie trečdalį tema besidominčių respondentų nuolat dirba su ESP, rodo, jog ekspertinę ESP patirtį Lietuvoje norėtųsi stiprinti.

Kalbant apie ekosistemų ir ESP prioritetus, klausimyno rezultatai rodo, jog, nors ekosistemos ir ESP yra išreitinguotos, skirtumai nėra itin žymūs (žr. Priedas 2, p. 23-30). Neabejotinai, visos ekosistemos ir jų teikiamos ESP yra savaime svarbios ir todėl jų bet koks reitingavimas ir siekis išskirti prioritetus vertinimui gali būti sudėtingas, ypač neturint labai aiškiai apibrėžtų kriterijų. Akivaizdu, jog Nacionalinėje ESP studijoje tai turėtų būti išgryninta, pasiremiant viešąją konsultaciją, bei valstybės ir visuomenės socioekonominiais poreikiais (įskaitant ESP

Figūra 1 Nacionalinės ESP studijos siūloma struktūra

integravimo į sprendimų priėmimus galimybes).

Respondentai taip pat atkreipė dėmesį, jog norint sėkmingai įgyvendinti AM ESP projektą yra labai svarbu skirti atitinkamus finansinius ir žmogiškuosius išteklius, kitaip projektas bus neįgyvendintas ir/ar nepritaikytas ir atguls „į stalčių“. ESP yra kertinis įrankis užtikrinant tiek geresnį aplinkos valdymą, tiek žmonių gerovę, priklausančią nuo ekosistemų būklės ir jų teikiamų paslaugų. Neabejotina, jog tai turėtų būti prioritetas viešosios politikos klausimas.

Daugiau viešosios konsultacijos rezultatų pritaikymo galima pamatyti ESP vertinimo ir integravimo į sprendimų priėmimo pasiūlymų vienlapiuose, su aiškiais ESP principo naudos komunikacijos gairėmis sprendimų priėmėjams www.kurkl.lt/projektai/ekosistemines-paslaugas/.

Viešosios konsultacijos rezultatų viešinimas suinteresuotoms šalims buvo užtikrintas išsiunčiant rezultatų ataskaitą ir trumpą apžvalgą respondentams ir kitoms šalims kontaktų sąrašė el. paštu. Apklausoje rezultatai taip pat buvo pasidalinti *Kurk Lietuvai* ir AM svetainėse. Trumpa rezultatų apžvalga pateikta ir *Grynas.lt* straipsnyje.

6. Naudota literatūra/šaltiniai

CICES (2018). Common international classification of ecosystem services, version 5.1, <http://cices.eu>
[Prisijungta 2018/02/19]

Maes et al. (2016). An indicator framework for assessing ecosystem services in support of the EU Biodiversity Strategy to 2020. Ecosystem Services. 17 (pp. 14-23) <https://goo.gl/cZzTWP> [Prisijungta 2018/02/19]

7. Priedai

1. Viešoji konsultacija „Ekosisteminės paslaugos“ – dalinimuisi
2. [Viešosios konsultacijos rezultatų analizė – ataskaita](#)
3. [Viešosios konsultacijos rezultatų analizė – trumpa apžvalga](#)
4. Elektroninė apklausa – klausimai
5. Elektroninė apklausa – duomenys (susisiekti kristina.simonaityte@kurkl.lt)
6. Respondentų sąrašas (susisiekti kristina.simonaityte@kurkl.lt)
7. Pasiūlymai dėl ESP [vertinimo](#) ir integravimo į sprendimų priėmimo procesus, AM ESP projekto techninė specifikacija www.kurkl.lt/projektai/ekosistemines-paslaugos/
8. [CICES grupės – klasifikacija](#)
9. [CICES pilna klasifikacija](#)